

Sygn. akt III CNP 6/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie ze skargi A.M. i L.M.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 7 października 2015 r., sygn. akt II Ca (...)
wydanego w sprawie z wniosku L.G.
przy uczestnictwie M.G., A.M., L.M. i M.Z.
o dział spadku i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 września 2017 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. – po rozpoznaniu sprawy z wniosku L.G. przy uczestnictwie M.G., A.M., L.M. i M.Z., na skutek apelacji wnioskodawczyni oraz uczestników A.M., L.M. i M.Z. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 9 maja 2014 r. – postanowieniem z dnia 7 października 2015 r. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

- ustalił, iż przedmiotem działu spadku po W.M. i X.M., częściowego działu spadku po A.M. i zniesienia współwłasności jest nieruchomości obejmująca działki ewidencyjne: nr [...] o obszarze 0,0582 ha, nr [...]1 o obszarze 0,4420 ha i nr [...]2 o obszarze 0,5380 ha o łącznej wartości 509 190 zł,

- w wyniku działu spadku po W.M. i X.M. , częściowego działu spadku po A.M. i zniesienia współwłasności przyznał na własność wnioskodawczynie L.G. część nieruchomości obejmującą działki nr [...]1 o obszarze 0,4420 ha oraz nr [...]2 o obszarze 0,5380 ha o łącznej wartości 67 490 zł, natomiast uczestnikom A.M. i L.M. na współwłasność po połowie część nieruchomości obejmującą działkę nr [...] o obszarze 0,0582 ha o wartości 441 700 zł,

- zasądził na rzecz wnioskodawczynie L.G. od uczestników A.M. i L.M. z tytułu dopłat kwoty po 93 552,50 zł płatne w terminie jednego roku od dnia uprawomocnienia się postanowienia,

- zasądził na rzecz uczestniczki M.G. od uczestników A.M. i L.M. z tytułu spłat kwoty po 63 648,75 zł płatne w terminie jednego roku od dnia uprawomocnienia się postanowienia,

- zasądził od wnioskodawczynie L.G. na rzecz uczestników A.M., L.M. i M.Z. z tytułu nakładów kwoty po 23 064,75 zł, natomiast w pozostałej części apelacje oddalił.

W dniu 21 listopada 2016 r. uczestnicy A.M. i L.M. wnieśli skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 października 2015 r., w której zarzucili naruszenie art. 198 i 199 w związku z art. 65 k.c., art. 58, art. 216 § 2, 3 i 4 w związku z art. 212 § 3, art. 995 § 1 i art. 1036 k.c., a także art. 64 ust. 2 Konstytucji, „...co doprowadziło do oparcia zaskarżonego orzeczenia na oczywiście bezprawnej czynności, odmowie rozłożenia spłat na raty, ich obniżenia lub odroczenia płatności i nieprawidłowej dacie ustalenia wartości spadku (...)”, a ponadto naruszenie przepisów postępowania przez „...oparcie orzeczenia o stanie i wartości nieruchomości spadkowej (gospodarstwo rolne) o art. 316 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (...)” oraz „...przekroczenie zakazu *reformationis in peius* wyrażonego w art. 384 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. (...)”.

W konkluzji skarżący wnieśli o „...stwierdzenie niezgodności w zaskarżonym zakresie orzeczenia z prawem (w tym również postanowienia Sądu Rejonowego w K. I Wydział Cywilny z dnia 9.05.2014 r., sygn. akt I Ns [...])”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519² § 1 k.p.c., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego postanowienia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. W wyjątkowych wypadkach – jak stanowi § 2 powołanego artykułu – gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, można także żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie postanowienia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych.

Z przytoczonego przepisu wynika, że przesłanką dopuszczalności skargi jest istnienie szkody wyrządzonej przez wydanie zaskarżonego postanowienia. Jeżeli szkoda nie wystąpiła, skarga nie przysługuje, co oznacza, że jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu. Z tego względu – zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. – skarga powinna zawierać m.in. uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie postanowienia, którego dotyczy. Z kolei zgodnie z art. 424⁸ § 1 k.p.c., skarga niespełniająca wymagań określonych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. ulega odrzuceniu.

Spełnienie wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła – ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru – oraz uwiarygodnieniu tego oświadczenia, co nastąpi wtedy, gdy twierdzenie zostanie uzasadnione na tyle, że będzie można uznać je za prawdziwe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16 oraz z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 22/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 111).

Nie jest spełnieniem omawianego wymagania odwołanie się do szkody, która jeszcze nie wystąpiła, przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest bowiem istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość wystąpienia szkody w przyszłości.

Szkodą majątkową w rozumieniu przepisów o skardze jest rzeczywisty, a nie tylko hipotetyczny uszczerbek w majątku skarżącego, w związku z czym nie stanowi jeszcze szkody samo powołanie się na pasywa w majątku wynikające z tytułu egzekucyjnego, jakim jest zaskarżone orzeczenie, bez równoczesnego uprawdopodobnienia, że wynikające z niego zobowiązania są realizowane (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2008 r., II BP 68/07, OSNP 2010, nr 1 - 2, poz. 6 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110, z dnia 29 listopada 2016 r., I CNP 55/15, nie publ., z dnia 21 grudnia 2016 r., II CNP 46/16, nie publ., z dnia 27 grudnia 2016 r., V CNP 61/16, nie publ. i z dnia 17 lutego 2017 r., V CNP 66/16, nie publ.).

Skarżący nie spełnili wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., ponieważ wskazali jedynie na możliwość wystąpienia szkody ze względu na zobowiązania wynikające z zaskarżonego postanowienia, lecz nie uprawdopodobnili, że zobowiązania te są realizowane, natomiast przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi.

Skarżący nie spełnili też wymagania przewidzianego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c., nie wskazali bowiem przepisów, z którymi zaskarżone postanowienie jest niezgodne. Stosownie do art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c. skarga powinna zawierać przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienie, a stosownie do art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. – wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne. Przytoczenie podstaw skargi i ich uzasadnienia polega na wskazaniu naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania z równoczesnym powołaniem przepisów prawa, które miały doznać naruszenia i wyjaśnieniu, na czym zarzucane naruszenie polegało. Odrębnym wymaganiem jest wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, ustawodawca bowiem wyraźnie oddzielił podstawy skargi od przepisów prawa, z którymi orzeczenie jest niezgodne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 1/06, nie publ., z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 140, z dnia 28 lutego 2006 r., I CNP 12/06, nie publ., z dnia 2 marca 2006 r., IV CNP 16/06, nie publ., z dnia 26 lipca 2006 r., IV CNP 68/06, nie publ., z dnia 19 marca

2015 r., II CNP 58/14, nie publ., z dnia 13 listopada 2015 r., IV CNP 24/15, nie publ., z dnia 26 października 2016 r., II CNP 15/16, nie publ. i z dnia 27 lutego 2017 r., IV CNP 51/16, nie publ.).

Skarżący wskazali na naruszenie art. 198 i 199 w związku z art. 65 k.c., art. 58, art. 216 § 2, 3 i 4 w związku z art. 212 § 3, art. 995 § 1 i art. 1036 k.c., art. 64 ust. 2 Konstytucji oraz art. 316 i art. 384 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i wskazali na czym to naruszenie polegało. Nie wskazali natomiast przepisu prawa, z którym zaskarżone postanowienie jest niezgodne.

Oznacza to, że skarga nie spełnia także wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.